

J E L E N K Ö R.

22. szám.

Pest, szombat. Martzius 17.

1832.

F o g l a l a t: Magyar- és Erdélyország (előléptetések a' diákovári, csazmai és váczai káptalannál. Józsefi vásár. Gőzhajó. A' magyar t. Társaság nagy gyűléséről 2dik közlés. Nyitra vármegye magyarodása. Jettini örök hagyomány. Sz. fejérvári szín-társaság jótéte. Zilahyi gymnasium jótévőji 's az olvasó társaság). Anglia (a' jamaikai láz okai. Otto bajor királyfi Görögország királya 's egyebek). Franciaország (a' követ- és pairház vitatási 's egyebek). Burkusország (a' budget három esztendőre állapíttatik meg cabinet parancs által). Németalföld. Olaszország (a' Francziák Anconában). Ausztria (előléptetések a' hadiseregénél. Elegyhírek. Pénzfolyamat. Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Apostoli királyunk a' Bozna vagy diákovári és szerémi egyesült megyés Püspökség nemes káptalanában régen megürült székeket következő módon méltóztatott betölteni: Matizovich János pétervárhegyi Apát- és szeminariumi Igazgatót Nagyprépostá, Jankovich Gábor örkanonoki helytartót olvasó Kanonokká; Pinterovich Miklós tiszt. kanonok és gorjáni plebanust székesegyházi Főesperessé; Pavich Károly a' B. Sz. bihari apátját 's vinkovczai plebanust idősb Kanonokká; Philipovich Pál alesperes és kopaniczai plebanust ifjabb kanonokká; Matich József Theol. Dr. 's a' diákovári püspöki lyceumban az egyházi történetek és törvények tanítóját iskolai kanonokká méltóztatott kinevezni. Éneklő kanonokul megmaradt Szokolics Szaniszló.

Továbbá Február 17ikén költ kegyelmes határozata szerint a' chasmai társas (collegiatum) káptalannál éneklő kanonokká lett főtiszt. Pásztor József Ur, kanonokká pedig főtiszt. Voiszkecz Imre eddig varasdi plebanus; valamint a' váczai nemes káptalannál tiszteletbeli kanonokká Schimpl József és Andrássy János, amaz Üllői imez pedig Nagy-Abonyi plebanus és alesperes Urak.

Pest Martz. 13ikán: Józsefi vásárunk szokatlan elevenséggel kezdődik; tömérdekre szaporodott a' portéka 's mindennemű; az idegenek gyülekezése rendkívüli. Eddig leginkább a' kézművek kapóssága tűnik szembe. Az idő folyvást kellemes, 's ennél fogvást a' vásári szállítás adás 's vevésnek igen kedvező.

Isó Ferencz cs. kir. priv. gőzhajó (eddig az óbudai dunaöbölben hol telet) a' víz tetemes apadásától gátoltatván jelentett zemlini utazását f. h. 21ikén kezdendi, ha lehet; azonban ha eddigi akadályai tovább is hátráltatná, jelenti: hogy a' víz nevedekede első napjaiban azonnal utnak induland.

A' magyar tudós társaság nagy gyűléséről.
Második közlés.

Alaprajza szerint a' társaságnak, a' régi görög 's római, az újabb olasz, francia, angol, német 's a' t. remek tollu 's nagy hasznu írók fordíttatása is kitűzött czélja lévén, 4dik ülésében, Martzius 8dikán, a' tudományok hat osztályabeli azon munkák közül, melyeket a' helybeli és vidéki rendes tagok, mint legelőször fordítandókat beadtak, a' nagy gyűlés hatvanegyvet választotta ki. Azok czime, az Igazgató tanács helybenhagyásával, most itt hivatalosan olly felszólítás mellett közöltetik minden magyar íróval, akár tagja a' társaságnak akár nem, hogy a' ki mihez meghívását érzi, annak fordítása magára vállalását, minél előbb bejelenteni ne sajnálja. A' mihez a' kiválogatás alatt fordító már ajálkozott, annak elfoglalása egyszersmind e' következő czimsorban említve áll. A' magyarra még nem fordítottak közül most eleinte a' végre a' társaság ezeket ajánlja:

I. A' nyelvtudomány osztályából:

1. Homerus odysseája. (Fordítója már van.)
2. Cicerótól, a) Orator seu de optimo genere dicendi. b) De Oratore libri III. c) Brutus s. de claris oratoribus.
3. Quintilianus. De institutione oratoria, és de causis comtae eloquentiae.
4. Aulus Gellius, Noctes Atticae. (Fordítója már ajánkozott.)

5. Creuzer Fridrik: Das academische Studium des Alterthums.
6. Blair (Hugh): Lectures of rhetoric and belles lettres. (Fordítója már találkozott).
7. Funke, Real-Schullexicon.

II. A' filozofia osztályából:

8. Plato munkái. (Fordítás alatt vannak.)
9. Cicero tól: a) De officiis. b) De legibus. c) De natura deorum. d) Quaestiones Tusculanae.
10. Baco (Francis. B. de Verul.) De dignitate et augmentis scientiarum.
11. Kant, Anthropológiája.
12. Kant, physi. Geographie. (Fordítója már van.)
13. Krug (Wilh. Traugott) a) Handbuch der Philosophie und der philosophischen Literatur b) Philosophisches Wörterbuch. c) Aesthetik.
14. Hartmann, Der Geist des Menschen, in seinen Verhältnissen zum physischen Leben.
15. Schedius, Philokalia. (Fordítója ajánkozott.)

III. A' történet-tudomány osztályából:

16. Thucydides, a' Peloponnesusi háboru, Συγγραφή περὶ ὅσῳ πολέμου των Πελοποννησίων και Αθηναίων. (Készzen áll 's beküldetését várjuk.)
17. Plutarchus, Βίοι παραλλήλοι, egybehasonlított életek.
18. J. Caesar és Tacitus minden munkái.
19. Gillies History of ancient Greece.
20. Goldsmith, Roman history.
21. Gibbon, History of the decline and fall of the Roman Empire.
22. Robertson, History of the Emperor Charles the fifth, Romer német fordításának hasznávével.
23. Rotteck, Allgemeine Geschichte. (Fordítója már van.)
24. Heeren Handbuch der Geschichte der Staaten des Alterthums. (Fordítója már vállalkozott.)
25. — — Handbuch der Geschichte des europäischen Staatensystems und seiner Colonien. (Általveője már van.)
26. Leo Lehrbuch der Geschichte des Mittelalters. (Fordítója ajánkozott).
27. Engel, Geschichte des ungerischen Reichs.
28. Pfister, Geschichte der Deutschen.
29. Mackintosh, History of England.
30. Perceval, History of Italy.
31. Segur, (Louis Philippe), Histoire de France.
32. Karamsin, Abrégé de l'histoire de Russie.

IV. A' mathesis osztályából:

33. Euclides elementa (στοιχῆια).
34. Ettingshausen, combinatorische Analysis als Vorbereitungslere zum Studium der theor. höheren Mathematik.
35. Eytelwein, Handbuch der Mechanik der festen Körper und der Hydraulik.
36. Milizias Grundsätze der bürgerl. Baukunst. Olasz.
37. Mayer, Unterricht zur praktisch. Geometrie.
38. Beiträge zum praktischen Unterricht im Felde. Károly Főherczeg munkája. (Fordítójára talált.)
39. Hauser, Abhandlung über die Befestigungskunst.

V. A' törvénytudomány osztályából:

40. Bauer, Theorie der Strafrechtswissenschaft.
41. Krug, Rechtslehre.
42. Zeiler, natürliches Privatrecht.
43. Klüber, europäisches Völkerrecht.
44. Smith (Adam), an inquiry into the nature and causes of the wealth of nations.

45. Lay (Jean B.), Traité d'économie politique ou simple exposition de la manière, dont se forment se distribuent et se consomment les richesses. (Fordítója talált.)
46. Sismondi (Simonde de), Nouveaux principes d'économie politique, ou de la richesse dans ses rapports avec la population.

VI. A' természettudomány osztályából.

47. Arnott, Elemente der Physik.
48. Biot Précis élémentaire de physique expérimentale.
49. Rau, Mineralogie.
50. Schuster, Terminologia botanica (Már fordítójára talált).
51. Cuvier, le regne animal.
52. — — Discours sur les revolutions de la surface du globe et sur les changemens qu'elles ont produits dans le regne animal. — Urwelt, von Nöggerath.
53. Zimmermann (Joh. Georg.), von der Erfahrung in der Arzneiwissenschaft.
54. Fabini, de morbis oculorum.
55. Schmalz, diagnostische Tabellen.
56. Chelius, Handbuch der Chirurgie. (Fordítója talált.)
57. Carus, Gynaekologie.
58. Horn, Geburtshilfe.
59. Henke, Gerichtliche Arzneykunde. (Fordítás alatt van.)
60. Thaer, Grundsätze der rationellen Landwirtschaft
61. Hermbstaedt (Sigism.), Grundriss der Technologie.

Kikötés, hogy a' ki mit ezek közül választ, azt a' legjobb, legujabb kiadás szerint és az eredetiből fordítsa, a' 32dik pont alattit talán kivevén. Napjaiban most a' nemzeti miveltségre törekvés tüzének, bizonyosan találkozni fognak a' közhaszon lelketől ösztönözve fordításnak eredők, kik nyelvünknek a' tárgyhoz képest alkotása által közénk teremtendik azon hitet, hogy beszédünk minden tudományt értelmesen és jó izléssel adhat elé. Ki mihelyt kész, fordításával, tiszta kéziratját várva fogadja el a' társaság biztos alkalommal 's általnézetvén, örömmel bocsátja közre a' jelest, érdemlett tiszteletjutalma pedig a' fordító-nak megelégedhetésére küldetik kezéhez.

A' többi közlendő következik. Pesten, Martzius 15dikén 1832.

Döbrentei Gábor titoknak.

Nyitra Martz. 5ikén: Hazafiui örömmel telik el mindenki szive, ki a' szépen fejledező nemzetiség gyarapodását figyelemmel tekintvén tágas megyénk gyülespalotájába lépve, meglepetve látja, hallja 's bámulja: mint halad elő alig egy év lefolyta óta is az idő szelleme 's Nyitra lelkes Rendei buzgalma nemzeti nyelvünk terjesztésén

munkálkodva. Ugyanis Febr. 27ikén 's következő napjain tartatott közgyűlésén nem lehet lelkesezés nélkül tapasztalni a' magyar nyelvnek köz dolgaink folyamatánál divatba hozatalát. Ott, hol ezelőtt a' közvita'kban 's irományokban honi nyelvünket hallani ritkaság volt, most majdnem folyvást 's közönségesen zengének a' valódi nemzeti hangok a' rokon hazafi ajkon. — — — K.

A' jettini örök hagyomány, mint számos tanulót, árvát, özvegyet vagy elhagyatott szegényt segítő intézet, elhunyt főgondviselője Visontai Kovács József kir. táblai Biró helyébe Szigeti nagys. Szerencsy István szinté kir. táblai Biró urat választák a' közgondviselő; 's apostoli Királyunk mint minden kegyes hagyomány törvényes és legfőbb pártfogója mult évi decemb. 30ikán költ kegyelmes határozata szerint helyben is méltóztatott hagyni e' választást. Az intézet közgondviselője Pesten Stand Ignác egyszermind pénztárnok; Budán Gross Mihály, Szegeden Kolb József, kikhöz az intézet segedelmeért folyamodók járulni kötelesek helyben, a' főgondviselőhöz pedig a' vidékiek szabad postáju (francozott) levelökkel; a' hagyományi jóban részesek pedig minden esztendő Aprilise 's Octobere végeig látomásozott (vidimatus) nyugtatvány mellett kérhetik fizetésöket, különben az ellenkező eset támadható nehézségeit magoknak tulajdoníthatják.

A' dunántuli színész társaság Komlósy Ferencz igazgatójával szép jelét adá felebarátiságának f. e. Februárjában, a' „Genfi árva“ címü dramát játszván el a' Sz. Fejérvári betegek ápolási segedelmére; 142 fr. 's 48 váltó xr. lön e' szent célra szánt játékok gyümölcse, azonban ezernyi az abban részesült sínylók hálája. Milly szép a' szép tettel tarsuló művész élet és kebel 's így a' színészet is, ha nem csupa szín de valódi jótét czimerzi léte alakját!

A' főszámvetel-igazgatóság Schmeche János urat az erdélyi számvevősegi tisztséghez számadási tanácsossá nevezi.

Zilah Martz. Sikán. Hirlevelekbe iktatni közhasznu tetteket, nem hiú fitogatásból, hanem a' cselekvőnek háladijul, másoknak ébresztő például, illő 's czélirányos. Ez okból kívánjuk közzé tenni a' két haza előtt a' következőket: Gymnasiumunk 16 év óta készülő épületének bevégezhetésére több nemes lelkü teve ufolag is szép áldozatokat; névszerint: annak fő felügyelője Hadadi báró Wesselényi Miklós, a' két anya-hon ismeretes fia, mint mindenütt, ugy itt is ösztönben 's példában első (kinek Cornelia-lelkü édes anyja Nagy-ajtai Cserey Iona 77 évű életpálya után mult Dec. 16kán dicsőült meg) több szoba bel készítettését vállalá magára; közelebb elhunyt emberbarát báró Kemény László, 's üdvezült baró Kemény Simon kir. táblai rendes biró lelkes özvegye gróf Teleky Anna asszony; úgy a' Bethleni derék grófok egyike fejenként száz, néhai Cserey Sámuel főstrázsamester széplelkü özvegye Balázy Borbála asszony ötven; főszolgabíró Bálint Elek husz rénes frtot küldének kezünkbe. Emeli különösen e' két utóbbnak tettét vallástekintet-nélküliségök. — Említést érdemel professor Híry Ferencz jeles iparkodása is a' gymnasium külső 's belső építettése körül, ki is az imént lefolyt Febr. 23ikán iskolánk pénzalapja szaporítására bált hirdete; mellyen nemes megyénk akoron köz üléseket tartott Rendei, a' szép Szilágy szépei, 's a' szomszéd Doboka (vármegye) farsangló számos vendégi feles számmal jelenvén meg, száz pengő frt. leve nyereségünk. Utile dulci! — helyén mondá az erdélyi Hiradóban a' kolosvári tudósító; mi pedig: hogy a' czél, ha másutt nem is, de itt szentté teszi eszközét is. Azonban belsőleg is építi Híry ur kicsiny iskolánkat; minek tanuji az ifiak közé visszahozott okos fenyíték, helyre állított rend 's a' mostan tartott teljes kielégítésü köz vizsgáltatások. — Illó hely a' szépet 's nemest gyönyörrel olvasókat tudatnunk itt egyszermind arról is, hogy Zilahnak lelkesebb fiai 's lyányai Kraszna, Somogy 's több más megye példájára magok

közt ez év kezdetén magyar olvasó társaságot alkotának. Ez többféle hirleveleket, havi 's évi folyóiratokat, fontosabb tartalmu bel- 's külföldi darabokat költségein meghozatván, átolvastok után gymnasiumunk könyvtára bővítésére szenteli azokat. — — — B.

NAGYBRITANNIA.

A' londoni gazette (udvari ujság) Febr. 22kén közli mind azon hivatalos leveleket, mellyek azon napig a' jamaikai lázadásról tudósítólág érkeztek. Főbb e' levelek közt a' kormányzó (lord Belmore) hosszas tudósítása Jan. 6dikáról, melly szerint egyik fő oka e' lázadásnak a' rossz időjárás szülte inség 's betegségek voltak. De ezen kívül magok a' termesztők (plantage-birtokosak) adtak példát és szint a' nyugtalankodásra ellenszegülvén némelly javításoknak, mellyeket a' kormány a' gyarmati rendszerben tenni akart 's kártékony hireket terjengtven, mintha a' kormány őket tönkre tenni 's vagyontól megfosztani szándékoznék. Azonban egyik termesztőnél valami kis pör ütött ki 's a' hivataltól constablek küldettek ki a' pörlekedők befogatása végett. De a' Negerek nem engedtek többé, kikapák a' constablek fegyvereit 's kinyilatkoztaták, hogy 6k Januariustól kezdve nem fognak dolgozni. Most egy csapat katonaság (miliz) küldetett ellenök 's a' Negerek megszaladtak. Ezek példáját azonban más termesztők rabszolgái is követék, ugyan azt nyilatkoztatván ki (hihetőleg némelly kába missionáriusok bujtogatására), hogy ők Januariusnál tovább nem dolgoznak, 's kényszerítés esetére a' termesztőket elhagyják. E' fenyegetőzést csakhamar gyujtogatások 's fegyveres ellenállás követék, miből ismét egy két kisebb csata 's a' rabszolgák legyőzetése következett, kik aztán lassanként uraikhoz visszatértek. A' lázadás Decemb. 22dikén kezdte jelentkezni, 's úgy látszik Jan. 6dikán, midőn a' kormányzó irt, már csaknem egészen el volt nyomva.

Belle-Islei újabb tudósítások szerint az

expeditió másik szakasza is elindult 2000 fegyverest vivén magával 's közöttük sok Lengyelt. Hajósak Madeira felé 's attól már nem igen messze láták az expeditiot evezni.

A' király minap egy kitünőbb pairnek, ki a' reform ellen nyujta be kérelmet, azon kérdést tevő, valyon ő is azon véleményü é millyek az általa benyujtott kérelem irói? A' pair azt mondá, nem egészen 's jónak vélné egy mérséklettebb bill ajánlatát, melly mind a' két félt megnyugtathatná. — A' király örült, hogy a' pairtól illy szempontot halla, „mert“ ugymond „én reformista vagyok 's ministerimet gyámolni fogom; de mind e' mellett ohajtom, hogy a' dolog mind a' két részről mérséklettel 's engedékenyül vitattassék. Mondják, mihelyt a' bill a' felső házba lép, azonnal néhány oppositiobeli pair és püspök részvétlenségüket fogják lord Greyjel tudatni 's talán egy kettő a' reformhoz állását is. A' ki sem egyiket sem másikat nem teszi, az a' bill ellen lesz 's ezek számához fogja magát lord Grey az új pair- kinevezésekben tartani, noha még mindig azt hiszi, hogy erre nem lesz szükség.

A' londoni szerződést aláirt hatalmasságok képviselőji elhatározzák: hogy Görögország békétlen állapotjának egy törvényes kormány-állítás és constitutionalis fejedelemválasztással vetnek véget. Ennek következtében hivatalos jelentés érkezett a' Courier szerint Angliába, mellynél fogvást második fíjának Otto herczegnek görögország királyává elválasztatását a' bajor Király fija nevében elfogadja. A' három nagy hatalmasság, melly Ausztria 's Borusszia közbenjártával magát erre kötelezé, lépéseket tesz, hogy az új királynak elég hatásu katonaságot szerezzen, 's a' korona elfogadtához járuló más költségeket is pótolja. A' 15 évü király kiskorusága közben egy kormánytanács ügyelend az országnak igazgatására, 's ennek tagjai választásában különös figyelem lesz arra, nehogy olyanok neveztesenek azokká, kikhez a' nemzet nem szít vagy épen

idegen. Igy Capodistrias ur, a' volt praesidens testvére, minden esetre kimarad e' kormánytanácsból.

Irlandból kedvezőbb tudósítások érkeznek; az utóbbi napokban ugyan számos csoport gyűlönge olly célból, hogy a' dézmagadást végkép elhatározza 's ki is hirdesse; de siker nélkül oszlott ismét szerte semmiféle kicsapongást sem követvén el.

Febr. 20kán az alsó ház reformbill iránti vitatásban 52 helynek választó-jusi vesztében egyezett meg.

Buenos-Ayresből az utóbbi hírek Quiroga general ügyére igen kedvezők, 's a' kormányi sereg egyik osztálya győzelmét hirdetik, mellyet Tucumannál nyert a' lázadók; mind a' mellett hogy az ellenség gyalogságát egészen elfogta.

A' portugál kormány visszahuzta tilalomparancsát, melly Macaoban az idegenek telepedését akadályoztatá. Egy rettenetes orkán szörnyű pusztítást tönk China partjain és számos hajót károsíta meg tetemesen, másnap 1200 chinai holttestnél többet lehet szerteuskálva látni.

Eddig csak az előkelő nemesség vadászhatott Angliában; minap azonban mind a' két kamarától elfogadtatott az ezt eltörölő bill, 's a' királytól is megerősített, így már most közös a' vadászati jus.

FRANCZIAORSZÁG.

Gróf Rayneval Spanyolországba követ-té, Cuvillier contreadmiral Bourbon szigete kormányzójává nevezettek.

A' követkamara Febr. 24dikén az országos munkák 's épületek ministeriumának költségét vizsgálá tovább. A' biztosság javaslatai jobbára elfogadtattak; de hogy a' kamara nem csak leróni, hanem toldani is tud, hol illik, megmutatá azzal, hogy a' párisi observatorium költségeihez igen örömet még 60,000ret ajánlott. Fejezetül egy toldalékcikkely járult e' szakaszhoz, mellynek határozása az, hogy jövendőben az országos utak, épületek 's t. e. felállítatását

mindannyi külön törvénynek vagy cikkelynek kell megelőznie a' budgetben. Ugyan csak a' budget volt a' legközelebbi ülésnek is (Febr. 27én) tárgya. A' Febr. 28di ülést Teste ur beszéde nyitá meg, ki a' pairkamaratól (változtatva) általjött 's a' Jan. 21-diki gyászünnep további megtartatását érdeklő törvényjavaslat iránt adá elő a' ház biztossága véleményét. Köz csend és figyelem alatt Teste ur így szólott: „Uraim, azon biztosság, mellynek én ma szónoka vagyok, kinyilatkoztatta már magát azon törvény iránt, mellyet akkor az urak elfogadtak 's a' pairkamara most visszautasított. A' hang, mellyen akkor a' biztosság e' tárgy felől szólott, eltolja tőlünk azon sértő gyanut, mintha mi (a' biztosság) czélt akarnánk azon sajnálatnak vetni, melly egy olly szomorító nap emlékezetével össze van kapcsolva, melly emlékezetet azonban a' nemzet méltó jussal hárit el magától, a' történetekre hagyván azt egészen. Értik az urak egész komolyságát 's fontosságát mind annak, mit a' legujabb történetek e' kérdéshez 's azon színes okhoz, mellyet a' vitát akaró pártok felhoznak, kapcsolhattak. Kettős köteleesség parancsolá nekünk ujlag fontolóra vennünk az ajánlott törvényt 's az azon tett változtatásokat, de egyszersmind azt is, hogy tartózkodással szóljunk azon okok felől, mellyek a' változtatás el nem fogadására határoztak. A' biztosság tudósítója tisztét szük körre szorítá, 's ez nem több mint hogy az uraknak a' mostani első cikkely (lásd Jelenk. 21.) pusztá 's egyenes elmellőztetését, (el nem fogadtatását), 's csupán a' második cikkelynek, melly az 1816 Jan. 19diki törvény eltöröltetését rendeli, meghagyatását ajánlja.“ Salverte ur azt hozá ajánlatba, hogy a' tárgy nem lévén ujtöbbé, a' biztosság javaslatát azonnal 's minden vitatás nélkül fogadja el a' kamara. De még ekkor szavazásra elegendő tag nem vala jelen. Mig a' neveket olvasnák, felgyült a' kamara, 's most felolvasván a' praesidens a' pairek által javasolt első cikkelyt, fel-

szólítá a' tagokat, hogy a' kik azt elfogadtatni kívánják, álljanak fel. — Mély csend; senki sem motszan. De még is egy, André ur, a' felső rajnai megye követe feláll. Most így szól a' praesidens: kik ellenkező véleményben vannak, álljanak fel. Mind felállanak; csak André ur ül. A' második cikkely (mellyet legelőször ajánlott a' követkamara) egy értelemmel elfogadtatik, 's így csak ez iránt szedettek titkos szavak, 's ime noha az előbb mind felállott, most huszonhat titkon szavazó volt a' gyász-eltörlés ellen (mellette 262), 's a' követek bámultak, pisszegtek, de ilyen az ember, kivált suttonban! — — később 's más nap is a' budget feletti vitatások folytak.

A' pairkamara Febr. 28dikán kezdé el a' civilliste feletti vitatásokat, mellynek a' követkamarától elfogadott törvényjavaslatát már előbb (Febr. 24.) megvizsgálá biztossága.

Toulonból Febr. 21dikéről szóló tudósítások jelentik, hogy az Olaszországba rendelt későbbi hajók és seregek egy része parancsot kapott visszatérésre vagy benmaradásra, és így több sereg oda nem fog menni. Ellenben egy tetemes expeditoról vagyonszó 's arra készültek is tétetnek, melly jövő tavasszal az orleani herczeggel együtt Afrikába, jelesen Bona és Constantine ellen fogna evezni.

A' pairkamara Februar 29dikén kapta a' követséget, melly a' Januar 21diki gyász-ünnepet érdeklő törvényjavaslatnak (ugy a' mint azt a' pairkamara módosítá) el nem fogadtatását hozá meg a' követkamarától. A' pairkamara azt ismét előbbeni biztosságának adta által. A' követkamara Februar 27dikétől Mart. 2dikáig a' kereskedés-ministeriumi költségeket vitatá. Febr. 29dikén tudósítást adott a' tengeri ügy ministere a' Franciaország és Hayti közt fenforgó viszonyokrul. A' mult év Aprilisében ugy mond két rendbeli egyezés kötött ama' szabad status ügyviselőjével, egyik az adósság iránt, mellynél fogva Hayti esztendőnként

négy milliót vala köteles kárpótlásul a' hajdan francia gyarmati természetőknek fizetnie; másik a' kölcsönös és csakugyan legpontosb kölcsönösségen alapított hajózás és kereskedésről. Azonban a' juliusi revolutiótól fogva megváltoztak irántunk a' st. Domingoiak, jelesen pedig előbbi bizodalnok kormányunk iránt megcsökkent 's annyira, hogy midőn consulunk (Mollier ur) Haytiba érkezék, Boyer, a' praesidens sem egyik sem másik egyezést nem akará aláírni. Erre Mollier ur talán igen is hamar 's vele együtt több francia kereskedő odahagyá a' szigetet, 's most a' szabad status előlülője szóval 's mellékes utakon igyekezett a' meg nem erősítést fejtegetni 's magyarázgatni. Mi nem akarván háborúskodni a' szigettel, leginkább a' kereskedés kíméltetése végett, pusztá szóbeli jegyzékkel válaszoltunk azon elvet állapítván meg, hogy Franciaország nem a' függetlenség megismerése fejében, hanem inkább 's főképen a' st. Domingoi volt francia birtokosak tetemes veszteségöknek némi pótlásul kívánja az annuitast 's annak kevesbítésén semmikép sem egyezhetik meg. Egyszersmind határidőt szabunk a' haytii kormánynak határozási közzetere, 's ezen, még eddig meg nem érkezett, de a' határidőhöz képest hihetőleg nem sokára megérkezendő határozás döntendi el, milly módok által lesz legtanácsosb Haytit a' szerződés elfogadására bírunk.

A' Februar 2diki történetek következtésében folyvást sok személy fogatik el, 's a' hosszas vallatások az öszveesküvés széles elágzottságára vezetnek.

A' Journal du Commerce szerint Franciaországnak 540 generálja vagyon. E szám elég lenne tán egész europa seregeinek vezérletére!

Toulonban igen tartanak a' Károlypártizajgástól, melly mint hirtelik a' Genuaikkal 's más idegenekkel szövötközve az Arsenalt szándékozik felgyújtani. Minden ór megkötöttetett, és számos felvigyázó járdal a' városban alá 's fel.

A' budgetvitátás alkalmával figyelmeztetőleg említi a' Messenger, hogy Württemberg 800,000 for. fordít a' földmívelés elevenítésére, míg Franciaország ennek csak tizedét szánja e' célra; kérdés: hol értik inkább az ország javát 's érdekeit?

Hetven Lengyel, kik mostanig Avignonban tartózkodnak, Lelevel urnak írásban nyilatkoztatták: hogy semmi feltétel alatt nem állandnak francia szolgálatba, míg a' kormány bizonyosakká nem teendi őket, hogy Arab 's Beduinok ellen nem fordítottanak; mivel céljuk csak honjokat irányozza, és szívök egyedül hazájokért ver. Többi közt Lengyel legyen az, ugy kívánják, ki rendelkezéseket Avignonban intézendi el, 's ki egy uttal biztos kezességökül is szolgáljon.

Sokan ohajtják Franciaországban, hogy a' budgetnek operák vagy daljátékok iránti vitatási az ezekre fordítottatni szokott pazar költség kevesítését foganatosítsák; 's valóban nevetséges is olly gazdag, olly nagy és színészet-kedvelő városnak mint Páris nem tudhatni gyönyörködtetéséről eléggé gondoskodni status-költségi segedelmen kívül! az egész baj onnan származik, hogy Párisban szinte mindenkinek szabad játékszint nyitni, Londonban ellenben a' színházak száma korlátozott.

BURKUSORSZÁG.

A' törvénygyűjtemény Martz. 3kán egy cabineti parancsot közöl, mellyben a' király a' financzminister által benyújtott általános financzállapotot, mint ez legutóbb 1829ben is történt, három egymást követő esztendőre elfogadja 's annak köz tudomássá tételét ministerének meghagyá. Ezen burkus budget kimutatja először a' jövedelmeket általánosan 's csak 8 pontban, 's aztán a' kiadásokat szinte általánosan 14 pontban, 's olly szigorú szabattalossággal (praecisióval), hogy a' jövedelem egy krajczárral sem több sem kevesebb a' kiadásnál (51,287,000 tallér); mi is ele-

ven bizonyosága azon rend 's takarékoságnak, mellyel itt az országos költségekkel bántanak, noha ezen bánásmód nincs semmi ház, tábla vagy kamara ellenőrsége alatt. — Statusadósság fejében fizet Burkusország 10,890,000 tallért évenként, u. m. kamatokban 7,228,000et 's tőketörlesztésben 3,662,000 tallért). Nem volna e' örvendeztető nyilvánosságunkra nézve legalább így tudhatnunk statusköltségi állapotunkat.

NÉMETALFÖLD.

Köz remény biztat bennünket, hogy mind a' statutanács mind a' király elfogadandja gróf Orloff feltételeit; főképp a' király, ki minden meggondolást elmellőz a' mi nem népe boldogságát 's érdekeit irányzaná. Ez által az annyira ohajtott béke végre majd csak el lesz intézve. Gróf Orloff követsége a' londoni conferentia némelly cikkelyeinek országunkra majd elkerülhetlen módosítottatásit akarja eszközteni előbb, hogy sem a' nagyhatalmak az aláíráshoz járulnának. Igy Nederland, lakosinak 16 hónap alatt szenvedt minden nemü áldozatiért, talán egy tisztes közbékével fog megjutalmaztatni.

OLASZORSZÁG.

Anconában Febr. 23ikán szállottak ki a' Francziák 's a' várost elfoglalván a' pápa katonáit fegyverletételre kényteték. Combese ezredes ideigleni egyezésre lépett Rusponi ezredeshadnaggal az anconai citadelle (fellegvár v. erősség) commandansával, melly szerint addig is, míg véghatározás érkezend Romából, szintannyi fegyveres Franczia hocsáttatik őrizetül a' várba, mennyi abban az olasz fegyveres 's a' pápa zászlója együtt 's egy magasságra tüzetve lobogand a' francia kir. zászlóval. Fabrizj delegát (pápa követe) nem lévén egyenesb utasításai, protestatiót nyujta be minden ollyas következtetések ellen, mellyeket a' a' Francziák bármilly tettéből a' pápa souverainitása ellen huzni lehetne. Mind ezek története után értésére esvén ő Szentségének a'

Francziák kiszállta, a két fél katonáji közt kötött szerződést nem csak helyben nem hagyta, hanem rossz néven is vette, 's katonáit Anconából tüstént kiharancsolta.

AUSZTRIA.

A' cs. k. hadi seregnél következő előléptetések történtek: Vlassics Ferencz tábornagi helytartó horvátországi Bánná, 's Radosi báró Radosevics Döme szinte tábornagi helytartó pedig slavoniai és szerémi kormányzó generállá lön; Binnenthali Richter Ferencz tábornagi helyt. 's a' 14ik számú Rudolf főherczeg gyalog ezred tulajdonosává; báró Wieland György t. n. h. a' 9ik számú Frimont huszár ezred tulajdonosává; Vindisch-Grätz Alfred herczeg gen. maj. az 1. számú Császár vasas ezrede második tulajdonosává; báró Lauer József t. n. h. olmützi vár-kormányzóvá; Laiml Farkas t. n. h. pedig königgrätzi várkormányzóvá lett. Továbbá generalmajorrá lett: báró Mareschal Venczel Fülöp ezredes, a' Pármai herczegné főudvarnoka, báró Wimpfen 13 számú gyalog ezredében. Ezredesekké: báró Rumerskirch Fridrik, János főherczeg 1. számú vasas ezredében; Zajatsik Mihály a' licciani 1. számú gyalog határnok ezredében; Eliatschek Venczel a' Richter 14 számú gyalog ezredben; Rajakovich Léopold a' németbánati 12 számú gyalog határnok ezrednél, Bogovich János ezredes helyébe ki a' 11 számú 2ik bánati gyalog határnok ezred kormányzójává lön. (Folytatjuk.)

ELEGY HIREK.

Az odessai journal így ír Febr. 14ikéről: Egy bajnoktett látpiacza volt nem rég fekete tengerünk. Nikomi nevű austriai brigget Theodosiából, Sukum és Redut - kale felé

vitortázta közben December 1sójén egyszerre 3 negyven evedzős Cserkesz rabló gálya megtámadá; hosszú 's véres csata lön a' következés, az egyik ellenséges hajó, el-süllyedt, a' másik két bajtárs pedig nem tartván tanácsosnak ennek példajaként bu-várkodni, alkonyat felé elillant.

Francziaország megyéiben most 26 károlypárti ujságlevél divatoz, melly minden himezés nélkül pártolja 5ik Henrik ügyét.

Némelly orosz csapatok parancsot kaptak Lengyelországból honjokba vonulni, mi által imitt 70,000re száll az orosz őrkatonaság száma.

New-Yorki Albion városa fogházát hasonbérbe adák ki; mivel-régóta nem kerül már, kit bezárhatnának. Tehet é valaha illyest, hazánk valamelly törvényhatósága? pedig vajha mindenik tehetné!

Calcuttai ujságok egy expeditiót említnek, mellyet a' keletindiai angol társaság China ellen készít. 15,000 fegyveres lesz az egész erő. A' mellőzhető hadihajók parancsot kaptak Hooglyba gyülekezni.

A' hannoverai Rendek országos gyűlése Aprilis 30dikán kezdi üléseit, hova tizenhatot küldend, kiadott vezér utasítás szerint, a' királyság minden alkotó megyéiből összeveleg a' paraszt rend képviselőül.

Pénzfolyamat:

Bécs (Martz. 14kén) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	85 $\frac{1}{5}$ p. p.
— 4 pC.	75 $\frac{5}{8}$ —
— 1820diki nyeres. kölcsön	— —
— 1821diki	120 $\frac{1}{2}$ —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankó-kötel.	47 —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCnt kötel.	— —
Bank-actiák v. részvények darabja 1120 $\frac{1}{2}$	— —

A' gabonának pesti piaczi ára Martz. 16kán 1832.

Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	—	120	113 $\frac{1}{8}$	Zab	30 $\frac{2}{3}$	30	28 $\frac{2}{3}$
Kétszeres	—	86 $\frac{2}{3}$	83 $\frac{1}{8}$	Köles	—	—	—
Rozs	53 $\frac{1}{8}$	50	—	Köles-kása	—	93 $\frac{1}{8}$	86 $\frac{2}{3}$
Árpa	43 $\frac{1}{8}$	—	—	Kukoricza	37 $\frac{1}{8}$	35 $\frac{1}{8}$	33 $\frac{1}{8}$

Szerkezteti Helmeccy. — Nyomtatja Landerer.